

اخبار علمی فرهنگی

گنجینه

سال اول، شماره پنجم و ششم، ۱۳۸۵

میراث مکتوب پروانه نشر میراثبان را دریافت کرد

مرکز پژوهشی میراث مکتوب مجوز پروانه نشر «میراثبان» را از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دریافت کرد. به گزارش روابط عمومی مرکز پژوهشی میراث مکتوب: «از این به بعد قرار است کار بازنویسی و تلخیص متون کتاب‌های مربوط به مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب را در انتشارات «میراثبان» انجام دهیم در حالی که این کار را پیش از این مؤسسه فرهنگی اهل قلم انجام می‌داد و ۹۲ عنوان منتشر کرد». در حال حاضر انتشارات میراثبان به عنوان آغاز فعالیت خود کتاب هشت جلدی «شاهنامه» اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی به کوشش منصور رستگار فسایی تهیه شده و «قصه‌های شاهنامه» نام دارد. این اثر در ۲۵ اردیبهشت ماه همزمان با ایام برگزاری سمینار متن‌شناسی شاهنامه از شیراز تا طوس عرضه شد.

کنفرانس صدمین سال انقلاب مشروط ایران در آکسفورد - انگلستان

این کنفرانس که توسط بنیاد میراث ایران، مؤسسه شرقی دانشگاه آکسفورد و بنیاد فرهنگی ایران برنامه-

ریزی شده است ۳۰ ژوئای - ۲ آگوست ۲۰۰۶ و ۱۱ - ۸ مرداد ماه ۸۵ در دانشگاه آکسفورد برگزار می‌گردد.

صد سال از انقلاب مشروطه ایران - اولین اتفاق از نوع خود در خاورمیانه - که در سال ۱۹۱۱ - ۱۹۰۶ اتفاق افتاد، می‌گذرد این انقلاب باب تغییرات عظیمی در ایران را گشود و فرصت‌های زیادی را ایجاد کرده و در آینده ایران تأثیر فراوانی گذاشت. گروه‌های زیادی برای شکل دادن این انقلاب جنگیدند و همه اقشار جامعه به نوعی تحت تأثیر آن قرار گرفتند.

انقلاب مشروطه یک اتفاق بسیار پیچیده بود که به نوعی کل کشور را به طرق مختلف تحت تأثیر قرار داد. از این انقلاب تغییرهای گوناگونی شد و منجر به سؤالاتی می‌شد که هنوز بسیاری از آنها بی پاسخ مانده‌اند. که از آن جمله می‌توان سؤالات زیر را برشمرد. این انقلاب چگونه انقلابی بود، جامعه ایران در نتیجه این انقلاب چه تغییراتی را متحمل شد. نقش امپریالیسم خصوصاً مرکز پژوهشی میراث مکتوب نیز به دعوت بنیاد میراث ایران در این کنفرانس شرکت کرده و رئیس مرکز - اکبرایرانی، مدیر روابط عمومی و امور بین الملل شهروز نباتی و علی میرانصاری، معاون پژوهشی مرکز در این کنفرانس حضور خواهد داشت. علی میرانصاری یکی از سخنرانان

این کنفرانس سخنرانی خود را با عنوان انقلاب مشروطه و نقش ادبیات در انقلاب مشروطه ارائه خواهند داد. زبان اصلی کنفرانس انگلیسی است اما تعدادی از سخنرانی‌ها به زبان فارسی خواهد بود.

ششمین کنفرانس دو سالانه مطالعات ایرانی ۵-۳ آگوست ۲۰۰۶

مرکز پژوهشی میراث مکتوب در راستای شناسایی محققان، ناشران و موسسات فعال در زمینه نسخه‌های خطی میراث مکتوب اسلامی ایرانی در تلاش دیگر با حضور در کنفرانس دو سالانه مطالعات ایرانی که که مرداد ماه در لندن برگزار می‌گردد حضور خواهد یافت. این کنفرانس توسط بنیاد

میراث ایران (IHF)، انجمن بین‌المللی مطالعات ایرانی (ISIS) و موسسه مطالعات آسیایی میانه لندن برنامه‌ریزی گردیده است. و مقالاتی در تمامی زمینه‌ها را شامل می‌شود. در این کنفرانس آقای ایرانی و علی میر انصاری از سوی مرکز شرکت کرده و سخنرانی خود را ارائه می‌نمایند.

در حاشیه این سمینار نمایشگاه کتابی با حضور ناشرانی از ایران، اروپا و آمریکای شمالی برگزار می‌گردد که آخرین منشورات (تازه‌های نشر) خود را در معرض دید بازدید کنندگان قرار خواهند داد.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب نیز به دعوت بنیاد میراث ایران در این نمایشگاه و کنفرانس فعالانه شرکت خواهد نمود.

* - شورای مرکز تقویم دانشگاه تهران که اکنون سه سال است وظیفه استخراج و تهیه تقویم سالانه کشور را به عهده دارد در جهت تقویت و بسط مطالعات مربوط به تقویم در کشور و همچنین برداشتن گام‌هایی عملی برای رفع مشکل چند ساله کشور در مورد اختلاف در رویت هلال ماه‌های قمری که موجب تغییر در تقویم کشور

می‌گردد در صدد است سومین همایش دو سالانه رویت هلال و تقویم را در روزهای ۲۱ و ۲۲ شهریور ماه سال جاری در شهر قم برگزار نماید.

نخستین و دومین دوسالانه رویت هلال در سالهای ۱۳۸۳ و ۱۳۸۱ شمسی به همت مهندس سید مصطفی میرسلیم معاونت مطالعات استراتژیک وابسته به مجمع تشخیص مصلحت نظام در تهران برپا گردید. مجموعه مقالات این دو همایش دو شماره از مجله تحقیقات اسلامی را در سالهای ۱۳۸۳ و ۱۳۸۵ شمسی به خود اختصاص داده‌اند.

اما همایش سوم از دو همایش گذشته مفصلتر می‌باشد. در همایش‌های نخست و دوم تنها موضوع رویت هلال مورد توجه قرار گرفته بود. اما عنوان همایش سوم رویت هلال و تقویم است. در این همایش قرار است موضوع تقویم کشور چه از دید تاریخی، چه از باب مطالعات ریاضی و استخراجی و چه از دید فرهنگی و اجتماعی (ارتباط آن با زندگی مردم و تأثیر آن در فرهنگ آنها) مورد بررسی قرار گیرد. در کنار این موارد، از مقالاتی در زمینه رویت هلال و اوقات شرعی نیز استقبال می‌گردد.

آگاهی‌های بیشتر در مورد عناوین حوزه‌های مورد توجه برای تهیه و دریافت مقاله، موعد دقیق برگزاری همایش و چگونگی ارائه مقاله در وب سایت شورای مرکز تقویم دانشگاه تهران قرار داده شده است. علاقه‌مندان به حضور در همایش بدون ارائه مقاله و نیز کسانی که مایل به ارائه مقاله در همایش هستند باید بامراجعه به این وب سایت فرم‌های لازم را پر نمایند.

تاریخ ثبت نام برای ارائه خلاصه مقاله پایان اردیبهشت ماه جاری می‌باشد.

این وب سایت، از طریق مراجعه به وب سایت موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران به نشانی:

[www. Geophysics.ut.ac.ir](http://www.Geophysics.ut.ac.ir)

و نیز از طریق مراجعه به صفحه نخست وب سایت دانشگاه تهران به نشانی: www.ut.ac.ir قابل رویت می‌باشد.

فرید قاسملو

ترجمه نسخه های خطی

پژوهشگران ترکمنستان ترجمه ترکمنی ۳۴ نسخه خطی فارسی نگهداری شده در مراکز علمی و تحقیقاتی پاکستان را در عشق آباد منتشر می کنند.

روزنامه ترکمنستان بی طرف روزه پنجشنبه نوشت: دو پژوهشگر ترکمنستانی در یک مأموریت علمی میکرو فیلم - های از ۵۶ جلد نسخه خطی نگهداری شده در کتابخانه ملی پاکستان آرشیو ملی پاکستان کتابخانه دانشگاه دولتی پنجاب، کتابخانه موزه ملی لاهور و دیگر مراکز علمی این کشور را برای ترجمه و چاپ تهیه کرده اند. به نوشته این روزنامه ۳۴ نسخه از این تعداد نسخ خطی به زبان فارسی، ۱۳ نسخه به زبان ترکمنی و ۹ نسخه نیز به زبان عربی نگاشته شده اند.

این آثار خطی متعلق به دانشمندان و ادیبان اسلامی قرون ۱۰ تا ۱۲ میلادی هستند.

روزنامه ترکمنستان بی طرف، نویسندگان تمامی این آثار را دانشمندان ترکمن معرفی کرده است.

این روزنامه نسخه های خطی برگزیده تاریخ عبدالقادر ملک شاه، تاریخ نورالحق دهلوی بجاری، حساب و نجوم ملا علی قوشچی قوانین شکار محمود ابن زکی ابن محمر گوری فرسه نامه قوانین و مقررات تزریق خون و تجربه های درمان سلطان علی طبیب خراسانی را از جمله کاب هایی ذکر کرد که پژوهشگران ترکمن تصاویر آنها را برای ترجمه و انتشار در ترکمنستان به این کشور آورده اند.

تهیه فهرست نسخ خطی کتابخانه های دنیا

میراث خبر

با آغاز سال جدید برای تدوین طرح کتاب شناسی بزرگ شیعه، فهرست نسخ خطی کتابخانه های دنیا تهیه می شود.

طرح تهیه کتابشناسی بزرگ شیعه که با سرپرستی رضا مختاری تدوین و تألیف می شود، هم اکنون در مرحله مقدماتی است.

«رضا مختاری»، مدیر عامل موسسه کتاب شناسی

بزرگ شیعه و مسئول طرح کتاب شناسی بزرگ شیعه گفت: «براساس سنجش و آماری که از فهرست های نسخ خطی منتشر شده در کتابخانه های سراسر دنیا بدست آورده ایم، تعداد این نسخه ها تقریباً به ۷ هزار جلد می رسد. در حال حاضر برای تدوین طرح کتاب شناسی بزرگ شیعه اقدام به تهیه این نسخه ها کرده ایم که برخی از آنها را با خریداری و برخی دیگر را با زیراکس تهیه کرده و بدست می آوریم.»

«کتابخانه دیجیتال امام علی (ع)» آرشیو

بزرگی از نسخ خطی در مشهد

کتابخانه دیجیتال نسخ خطی یکی از بخش های مهم کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین (ع) شهر مشهد است. در این کتابخانه مجموعه ای از نسخ خطی به صورت دیجیتالی گردآوری شده است.

به گزارش خبرنگار کتاب مهر، کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین (ع) در هفته غدیر سال ۱۳۷۹ و در تقارن با سال امام علی (ع) در جوار بارگاه ملکوتی حضرت رضا (ع) در مشهد گشایش یافت.

عامل عمده در آغاز تاسیس کتابخانه، تحقیق و بررسی مدارک و مصادر کتاب ارزشمند و گرانسنگ علامه امینی (ره) یعنی کتاب «الغدیر فی الکتاب و السنه و الادب» بوده است.

تأسیس این مجموعه از رمضان سال ۱۳۷۲ شمسی در جلسه تفسیر قرآنی که در آن به بررسی احادیث و مصادر کتابهایی چون احقاق الحق (قاضی نورالله شوشتری) و ملحقات آن (آیت الله مرعشی)، عباقات الانوار (میرحامد حسین)، الغدیر (علامه امینی) و قادتنا کیف نعرفهم (آیت الله میلانی) مشغول بودند و در این مرحله نیاز به ایجاد چنین مجموعه ای احساس می شد.

این کتابخانه در ۹ سال گذشته در بخش ها و زمینه های مختلف فعالیت داشته که مجموعه فعالیت های آن در شش موضوع مرتبط با حضرت امیرالمؤمنین (ع) است و یکی از مهمترین آنها ایجاد کتابخانه و آرشیو دیجیتال نسخ خطی ایرانی و اسلامی است.

در بخش «عکس نسخ خطی» با توجه به این امکان که بسیاری از نسخ خطی در کشور رو به نابودی است و بسیاری از این آثار اگر به صورت دیجیتالی درنیابد ممکن است در سالهای آینده برای همیشه نابود شود، همچنین به دلیل در دسترس نبودن این کتابها برای همه پژوهشگران از بدو تأسیس این کتابخانه بخش «نسخ خطی دیجیتالی» آن فعال شد و کار تهیه و گردآوری آرشیو بزرگی از نسخه‌های خطی سراسر کشور آغاز شد. در بخش تصویر نسخ خطی کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین(ع) همچنین بخش از کتابهایی که با موضوع حضرت علی(ع) و غدیر خم از قرن‌ها قبل به رشته تحریر درآمده در بخش جداگانه‌ای نگهداری می‌شود. روش تهیه تصویر دیجیتالی از نسخ خطی در این کتابخانه این گونه است که از طریق مکاتبه با کتابخانه‌های معتبر داخلی و خارجی کپی‌هایی دیجیتالی از کتابهای خطی ایرانی و اسلامی موجود در آن مجموعه - ها خریداری و گردآوری می‌شود.

برگزاری کنگره بزرگداشت حضرت معصومه(س)

جواد بشری

شنبه، ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۳۸۵ (۸ ربیع الثانی ۱۴۲۷ ق) مصاف با میلاد حضرت امام حسن عسکری(ع)، «کنگره بزرگداشت شخصیت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام و مکانت فرهنگی قم» در شبستان تازه تأسیس حرم حضرت معصومه برگزار شد.

به مناسبت این کنگره کتابهای ذیل منتشر شد:

- ۱ - مکتب حدیثی قم، محمدرضا جباری
- ۲ - مجموعه رسائل (تصحیحی و ترجمه‌ای)
- ۳ - شناختنامه حضرت فاطمه معصومه(س) و شهر قم، علی اکبر زمانی نژاد
- ۴ - جغرافیای تاریخی قم. از: ؟. تحقیق ابوالفضل عرب زاده
- ۵ - پیشگامان تشیع در ایران، رضا فرشچیان

۶- قم در عصر حضور ائمه علیهم السلام و غیبت صغرا، غلامعلی عباسی

۷- فاطمه معصومه(س) و تاریخ و فرهنگ قم، علی صدراپی خویی

۸- فهرست نسخ چاپ سنگی آستانه مقدسه قم، علی صدراپی و ابوالفضل حافظیان

۱۰- کتاب شناسی قم و کریمه اهل بیت، مهدی رضوانی پور

۱۱- مقاله شناسی قم و حضرت معصومه، مهدی رضوانی پور

۱۲- ۸۱: مجموعه مقالات

۱۳- دانشوران قم، علیرضا هزار؛ تدوین: محمدتقی ادهم نژاد.

۴۱ - سفرنامه قم، میرزا غلامحسین خان ادیب «افضل الملک». تصحیح زهرا اردستانی

۱۵ - مدرسه قم و بغداد، آندره نیومن. مترجم: سید صادق حسینی اشکوری

۱۶ - تذکره مشایخ قم، نورالدین علی بن حیدر بن منعل قمی. تحقیق: غلامعلی عباسی فریدونی

۱۷ - سبز پوشان (زندگینامه امامزادگان مدفون در استان قم)، احمد محیطی اردکانی

۱۸ - تاریخ نقبای قم، حمید رضایی

۱۹ - آثار تاریخی و فرهنگی قم، رضا آقابابایی و سید حسن قریشی

-تاریخ قم. حسن بن محمد بن حسن قمی. تصحیح محمداقربابانیا.

تمام این آثار در یک برنامه نرم‌افزاری با عنوان «گلشن قم» نیز عرضه شده که دارای امکانات جستجو می‌باشد.

نام‌گذاری سال ۲۰۰۷ به نام مولانا

سازمان جهانی یونسکو با پیشنهاد ترکیه برای نام‌گذاری سال ۲۰۰۷ به نام سال مولانا به مناسبت یاد بود هشتصدمین سال تولد این عارف بزرگ موافقت کرد.

مصطفی سین وزیر فرهنگ و گردشگری ترکیه در این باره گفت: «مولانا شخصیت مهمی است که نزد تمامی اقوام ترک، ایرانی، عرب، هندی و پاکستانی از احترام بالایی برخوردار است. ما تصمیم داریم مراسم و جشن‌های ویژه‌ای برای بزرگداشت این شخصیت بزرگ جهانی در نقاط مختلف جهان برگزار کنیم و با تمامی کشورهای همسایه از جمله ایران و پاکستان و هند وارد مذاکره شویم تا بتوانیم یک مراسم بین‌المللی برپا کنیم.

میراث مکتوب و سال مولانا

مرکز پژوهشی میراث مکتوب در سال آینده میلادی تصحیح ترجمه و شرح نیکسون بر مثنوی به کوشش حسن لاهوتی را بازننگری و باز چاپ خواهد کرد. همچنین همایشی با همکاری گروه زبان فارسی دانشگاه پنجاب تحت عنوان مولوی، اقبال و پژوهشهای ایرانی در تهران و لاهور برگزار خواهد شد. این مرکز انتشار متون دیگری را درباره مثنوی در دست دارد که متعاقباً اعلام خواهد کرد.

بانک اطلاعاتی نسخ خطی کتابخانه مجلس،

در فضای وب

خبرگزاری میراث فرهنگی: از محل صرفه‌جویی اعتبارات سال گذشته و با پرداخت باقی مانده اعتبارات سال ۸۵ کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، کار ارتقاء شبکه رایانه‌ای این مرکز آغاز شد. از این پس بانک‌های اطلاعاتی نسخ خطی کتابخانه مجلس تحت وب ارائه می‌شوند. «محمد علی ابهری»، رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی در حاشیه نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در گفتگو با خبرنگار بخش کتاب میراث خبر گفت: «همان‌طور که پیش از این نیز اعلام کرده بودیم بسیاری از بانک‌های اطلاعاتی کتابخانه مجلس تحت Dos قرار داشتند و به دلیل اینکه سیستم شبکه قبلی رایانه‌های مجلس پاسخگوی نرم‌افزارهای لازم برای تحت وب درآوردن این بانک‌های اطلاعاتی نبود تاکنون موفق نشده بودیم این بانک‌های اطلاعاتی را در سطح وسیع در اختیار علاقه‌مندان و پژوهشگران قرار دهیم.

هم‌اندیشی «عطار پژوهی در شبه قاره» در اسلام آباد

هم‌اندیشی «عطار پژوهی در شبه قاره» با حضور صاحب‌نظران و استادان ادبیات فارسی و شاعران در مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان برگزار شد.

در این هم‌اندیشی علمی که با همکاری انجمن ادبی فارسی اسلام‌آباد راولپندی برپا شد، سفیر جمهوری اسلامی ایران در پاکستان گفت: عطار و دیگر شاعران فارسی زبان استوانه‌ای از علم، ادب و معرفت هستند.

در این هم‌اندیشی دکتر «نعمت‌الله ایران‌زاده» رئیس مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان و سرپرست رازنی فرهنگی نیز در سخنرانی با محور «حضور معنوی عطار در شبه قاره» گفت: عطار نیشابوری همانند سعدی شیرازی آثارش را با زبانی ساده و هنری بیان کرده است.

وی اضافه کرد: اشعار عطار نیشابوری با روح لطیف ادب دوستان و مردمان این منطقه سازگار بوده است.

ایران‌زاده اشاره کرد: دو کتاب کریمای سعدی و پندنامه عطار بسیار مورد استقبال بوده و هست.

رئیس مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان خاطرنشان کرد که مردم شبه قاره به جامی، سعدی، عطار نیشابوری و فخرالدین عراقی توجه بسیاری دارند چرا که این شاعران فارسی زبان اشعارشان را روان سروده‌اند.

در ادامه دکتر عارف نوشاهی استاد فارسی دانشکده گوردن راولپندی، دکتر نور محمد مهر، خانم‌ها شکفته یسین عباس، رابعه کیائی و آسیه محمد الله نیز در ادامه این همایش مقالات خود را ارائه کردند.

خانه کتاب، رابط یونسکو با مراکز فرهنگی

ایران

گروه فرهنگ و هنر، موسسه خانه کتاب در پی دیدار دبیر کمیسیون ملی یونسکو در ایران و معاون امور هنری وزارت ارشاد، مسوول پیگیری ارتباط با مرکز جهانی آثار فرهنگی یونسکو در کانادا شد.

موضوع پیگیری ارتباط با مرکز جهانی یونسکو توسط خانه کتاب هم‌زمان با روز جهانی کتاب و در نشست

محمد توکل، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران و محمدعلی شجاعی معاون امور فرهنگی وزارت ارشاد مطرح شد. به گزارش روز گذشته روابط عمومی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد، شجاعی در این نشست به جایگاه ویژه جمهوری اسلامی ایران از نظر صنعت نشر کتاب در منطقه و جهان اشاره و بر آمادگی ایران برای انتقال تجارب و یافته‌های علمی و فرهنگی ایران به دیگر کشورها از طریق یونسکو تأکید کرد.

وی افزود، ترویج کتاب و کتابخوانی به عنوان یکی از موثرترین ابزارهای توسعه دانایی است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دستور کار خود قرار داده است. معاون وزیر ارشاد با استقبال از مصوبه اخیر اجلاس کمیته اجرایی یونسکو مبنی بر احترام به مقدسات جهان اسلام بویژه شخصیت حضرت محمد(ص)، به حمایت‌های دولت جمهوری اسلامی ایران در خصوص توسعه دانایی و گسترش علوم و دانش در سطح کشور اشاره کرد. توکل دبیر کمیسیون ملی یونسکو نیز بر آمادگی یونسکو برای انتقال تجارب و برنامه‌های موفق کشورهای جهان در زمینه کتابخوانی به معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید کرد.

علوم اسلامی و شکل‌گیری رنسانس در اروپا

مترجم: محمود ارومیه‌چی‌ها

جورج صلیبا (George Saliba) متخصص معروف، مدعو در مرکز کلاگ* در کتابخانه کنگره آمریکا در تاریخ ۲۷ آوریل ۲۰۰۶ (۷ اردیبهشت ماه ۱۳۸۵) با عنوان «علوم اسلامی و شکل‌گیری رنسانس در اروپا» سخنرانی کرد. سخنان روشنگرانه و تحقیقات و بررسی‌های استاد صلیبا به نحوه انتقال آرای علمی از جهان اسلام به اروپا و تأثیر گذاری آنها بر نهضت رنسانس در طی قرنهای ۱۵ و ۱۶ میلادی معطوف است. وی ارتباط میان ابداعات و نوآوریهای دانشمندان اسلامی در حوزه ریاضیات را با نجوم ریاضی در دوره رنسانس نشان داد. او بر ابتدای مدارک و شواهدی از نسخه‌های اصیل و برگزیده مخطوطات علمی عربی و نیز نسخه‌های

لاتینی آنها این موضوع را به وضوح آشکار ساخت. جورج صلیبا، استاد علوم اسلامی و عربی در گروه زبانها و فرهنگهای آسیایی و خاورمیانه در دانشگاه کلمبیاست. او درجه کارشناسی ارشد خود را در زبانهای سامی و درجه دکتری را در رشته علوم اسلام از دانشگاه کالیفرنیا در بر کلی دریافت کرد و از سال ۱۹۷۹ تاکنون در سمت استادی در دانشگاه کلمبیا مشغول به کار است.

دکتر صلیبا تاکنون جوایز، بورسها و افتخارات متعددی را کسب کرده است که از جمله آنها می‌توان به جایزه تاریخ علم از طرف فرهنگستان علوم جهان سوم (Third World Academy of Science) در سال ۱۹۹۳ و جایزه تاریخ نجوم از بنیاد پیشبرد علم کویت (Kuwait Foundation for the advancement of Science) در سال ۱۹۹۶ اشاره کرد.

در اینجا از میان آثار متعددش به دو اثر اکتفا می‌شود:

Rethinking the Roots of Modern Science:
The Role of Arabic Manuscripts in European
Libraries (1999)

(بررسی مجدد ریشه‌های علم مدرن: نقش نسخه‌های خطی عربی در کتابخانه‌های اروپا)

The origins and Development of Arabic
Scientific Thought (1998)

(سرچشمه‌ها و توسعه تفکر علمی عربی)

مأخذ:

<http://www.loc.gov>

● کتابخانه کنگره آمریکا از محل درآمدهای موقوفه جان و. کلاگ (John W. Kluge) مرکز کلاگ (Kluge Center) را در سال ۲۰۰۰ میلادی تأسیس کرد. این مرکز دانشمندان و متخصصان برجسته را با سیاستگذاران کلیدی واشینگتن گرد هم می‌آورد تا درباره مسائل مهم جهانی و نیز طراحای مجموعه‌های ملی و بین‌المللی کتابخانه به بحث و گفت و گو بپردازند.

برای کسب اطلاعات درباره بورسها و کمکها و دیگر برنامه‌های این مرکز به سایت www.loc.gov/kluge مراجعه شود.

پایگاههای نسخ خطی

پایگاه بیاض

مجید غلامی جلیسه

امروزه استفاده از ابزارهای جدید برای اشاعه و ارائه آراء، نظریات، افکار و اطلاعاتی که در دست می‌باشد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در جهانی که لحظه به لحظه اطلاعاتی جدید تولید می‌شود و تولید کنندگان در صدد ارائه آن به شکل‌های گوناگون می‌باشند، وبلاگ توانسته است به عنوان یک رسانه شخصی جایگاه خوبی را در سراسر دنیا برای خود باز نماید؛ که رشد روزافزون این پدیده، خود گواه این مهم است.

حدود سه سال پیش به جهت علاقه وافر به دانش مخطوطات سعی نمودم تا از اینترنت در این وادی استفاده کنم. در اولین پژوهش‌های خود متوجه این موضوع گردیدم که در ایران و کشورهای غربی و اروپایی نسبت به جنبه الکترونیکی نسخ خطی اسلامی خاصه نسخ شیعی توجهی نشده است.

از همان زمان، انگیزه ایجاد یک پایگاه جامع شیعی در خصوص نسخه‌های خطی در ذهن نگارنده نقش بست و بعد از تحقیق و تفحص در این زمینه به این نتیجه رسیدم که در حال حاضر با توجه هزینه و صرف وقت و نیروی زیاد برای ایجاد یک پایگاه اینترنتی جامع درباره نسخ خطی، بهترین راهکار ایجاد یک وبلاگ است و وبلاگ می‌تواند به عنوان یک رسانه اثرگذار، حتی در مواردی بهتر از یک پایگاه اینترنتی، پاسخگوی نیازهای شخصی اینجانب و محققان علوم اسلامی باشد.

نخست با استفاده از پایگاه پرشین بلاگ

(www.persianblog.com) اقدام به تأسیس وبلاگ میراث نمودم؛ اما به جهت مشکلاتی که این سیستم برای کاربر ایجاد می‌نمود. بعد از یک سال وبلاگ‌نویسی، از نوشتن مطلب در این سیستم خودداری نمودم و به فکر تأسیس یک وبلاگ به نام بیاض و با دومین (Domin) هاست (Host) اختصاصی نمودم که حاصل آن در حال حاضر وبلاگ «بیاض» است. این وبلاگ بعد از گذشت ۵ ماه از راه‌اندازی آن، توانسته است جایگاه خوبی در بین پژوهشگران و علاقه‌مندان عرصه نسخ خطی پیدا نماید؛ چنان که در شروع فعالیت خود ماهانه در حدود ۲۰۰۰ بازدید کننده را جذب نموده است که ۵۰ نفر آنها از بازدید کنندگان ثابت در هر روز به شمار می‌آیند. امیدوار است که در آینده تعداد بازدید کنندگان آن، بیش از این فزونی گیرد.

این وبلاگ که هم‌اینک به صورت یک پایگاه اطلاع‌رسانی با نشانی www.bayaz.net درآمده است، شامل بخش‌های عیدیه‌ای است که عبارت‌اند از:

کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی: معرفی نسخه‌های خطی به جامعه تحقیق به همراه شناساندن کتب تألیف شده در موضوعات مختلف، از جمله مواردی است که در این بخش به آن پرداخته می‌شود.

- تازه‌های فهرس نسخ خطی: معرفی تازه‌ترین کتاب‌های فهرس نسخ خطی فارسی و عربی و نقد و بررسی آنها، مطالبی است که در این بخش قابل دسترسی است.

- بزرگان وادی مخطوطات: معرفی فهرست‌نگاران، مصححان، کتابداران و حامیان نسخ خطی از سرفصل‌های این بخش به شمار می‌آید.

- فهرست نسخ خطی: فهرست‌نویسی نسخه‌های خطی فارسی و عربی و ارائه این فهرس، موضوع این قسمت است.

- معرفی کتابخانه: این بخش به معرفی کتابخانه‌های نسخ خطی در سراسر دنیا اختصاص دارد.

- معرفی پایگاه: در این بخش با پایگاه‌های نسخ خطی آشنا می‌شوند.

